

Nr 49.

Ankom till riksdagens kansli den 17 maj 1938 kl. 7 f. m.

Utlåtande, i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning rörande inköp av nya maskiner för riksbankens sedeltryckeri.

I skrivelse till bankoutskottet den 24 mars 1938 hava fullmäktige i riksbanken hemställt, att utskottet måtte utverka riksdagens medgivande för fullmäktige att för inköp av nya maskiner för riksbankens sedeltryckeri av bankens medel använda ett belopp av förslagsvis 277 000 kronor.

Till stöd för sin framställning hava fullmäktige åberopat innehållet i en av särskilda kommitterade inom riksbanken verkställd utredning i ärendet. Av berörda utredning inhämtas huvudsakligen följande.

Under de senaste åren hade den utelöpande sedelstocken oavbrutet stegrats, samtidigt som riksbankens förråd av inneliggande sedlar nedgått. Vid övervägande av olika möjligheter att åstadkomma en ökning av sedelförrådet hade det befunnits nödvändigt att genom utvidgning av nuvarande tekniska utrustning eller övergång till nya maskintyper och eventuellt omläggning av metoderna vid sedeltillverkningen höja tillverkningskapaciteten. För närvarande förfogade sedeltryckeriet över sju koppartryckspressar, fyra trefärgspressar, en tontryckspress, en limningsmaskin samt tre numreringspressar. Av ifrågavarande maskiner vore tontryckspressen av modern typ. Trefärgspressarna, av vilka två anskaffats 1902, en 1907 och en 1918, befunne sig i gott skick men vore i precisionshänseende väsentligt underlägsna färgpressar av modern konstruktion. Av koppartryckspressarna vore de tre nyaste tillverkade åren 1910, 1912 och 1918 samt av svensk konstruktion; för de fyra äldsta pressarna, vilka vore av franskt ursprung, hade tillverkningsåren ej kunnat utrönas. Samtliga koppartryckspressar vore av föråldrad konstruktion. Vid en fortsatt drift med maskiner av ifrågavarande typ vore ett utbyte av de fyra äldsta pressarna mot nya dylika ofrånkomligt.

Vid bibehållande av nuvarande sedeltyper och arbetsmetoder kunde en ökad tillverkningskapacitet ernås antingen genom viss utvidgning av maskinparken eller — vid utnyttjande av nu befintlig maskinutrustning — genom införande av skiftkörning. Sistnämnda anordning beräknades emellertid ställa sig relativt dyrbar med hänsyn till därav betingad utökning av såväl befäls- som kontrollpersonal. Bortsett från svårigheten att för närvarande förvärva dylik, i olika avseenden tillräckligt väl kvalificerad personal syntes av flera skäl en ökning i tillverkningskapaciteten böra vinnas genom utvidgning av maskinutrustningen.

Emellertid måste vid nyanskaffning av teknisk utrustning hänsyn tagas till den förändring i tillverkningsmetoden, som kunde bli en följd av över-

gång till ny sedeltyp. Ehuru definitivt förslag till ny sedeltyp ännu ej förelåge, vore det likväl möjligt att fastslå, att de förändringar i tryckeriets arbetsmetoder, som skulle föranledas av den ifrågasatta nya sedeltypens godkännande, skulle komma att kräva nyanskaffning av vissa maskiner, nämligen dels två pressar av rotationstyp för koppartryck, dels en press för s. k. iristryck (tvåtrycksfärgpress) och dels en press för nummertryck ävensom en torkningsmaskin. I betraktande av att den mest givande metoden att höja tillverkningskapaciteten vore att öka arkstorleken hos sedelpapperet, borde de nya pressarna dimensioneras för tryckning med papper i lämpligt format.

Kostnaderna för inköp av maskiner enligt ifrågavarande anskaffningsplan, vilken underställts granskning av särskilt anlitade experter, hade beräknats uppgå till sammanlagt 277 000 kronor, vartill komme kostnad för montage och diverse jämförliga utgiftsposter.

Utskottet. Det förslag till nyanskaffning av maskiner för riksbankens sedeltryckeri, som innefattas i fullmäktiges förevarande framställning, har icke givit utskottet anledning till erinran. På grund härav får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av fullmäktiges i riksbanken förevarande framställning, må bemyndiga fullmäktige att för anskaffning av nya maskiner för riksbankens sedeltryckeri av riksbankens medel taga i anspråk ett belopp av förslagsvis 277 000 kronor.

Stockholm den 26 april 1938.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerberg, Ehrnberg, Berling, Holmström*, Frigeråker, Sandén*, Bjurström och Nilsson i Mölndal;

från andra kammaren: herrar Holmgren, Paulsen, Andersson i Falkenberg, Gustavson i Västerås, Osberg, Andersson i Munkaljungby, Mattsson och Henriksson*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.